

Langedijker Kracht

Subsidiëren en accommoderen vanuit Langedijker visie.

INHOUD

HOOFDSTUK 1	INLEIDING	2
1.1	Leeswijzer	2
HOOFDSTUK 2	NAAR EEN TOEKOMSTBESTENDIGE MAATSCHAPPELIJKE INFRASTRUCTUUR	3
2.1	Landelijke ontwikkelingen	3
2.2	Ontwikkelingen in Langedijk	4
HOOFDSTUK 3	TOEPASSING VAN STURINGSINSTRUMENTEN IN HET SOCIAAL DOMEIN	8
HOOFDSTUK 4	MAATSCHAPPELIJKE DOELEN	11
4.1	Overkoepelende maatschappelijke doelen	11
4.2	Maatschappelijke doelen per thema	12
HOOFDSTUK 5	KADERS VOOR SUBSIDIEVERLENING	15
HOOFDSTUK 6	KADERS VOOR ACCOMMODATIEBELEID	17
6.1	Kaders relevant voor Langedijk vanuit algemene trends en ontwikkelingen	17
6.2	Kaders meer specifiek van toepassing op Langedijk	18
BIJLAGE 1:	OVERZICHT SUBSIDIES EN GEMEENSCHAPPELIJKE REGELINGEN BEGROTING 2014	22
BIJLAGE 2:	VOORBEELDEN EIGEN KRACHT INITIATIEVEN	28

Hoofdstuk 1 Inleiding

De gemeente wil optimaal gebruik maken van de kracht van de Langedijker gemeenschap. In dit beleidskader wordt toegelicht hoe inwoners, organisaties en verenigingen gezamenlijk bij kunnen dragen aan het bereiken van nieuwe maatschappelijke doelen. Deze nieuwe maatschappelijke doelen zijn noodzakelijk vanwege verschillende politieke, maatschappelijke, financiële en demografische ontwikkelingen.

1.1 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt een beschrijving gegeven van de maatschappelijke opgaven waar gemeenten de komende jaren voor komen te staan. Hierbij wordt onderscheid gemaakt in landelijke ontwikkelingen en ontwikkelingen specifiek in Langedijk.

In hoofdstuk 3 wordt aandacht geschonken aan de toepassing van sturingsinstrumenten in het sociaal domein. De inzet van beleidsinstrumenten als subsidies en accommodaties wordt in relatie gebracht met andere instrumenten. Hierbij is de centrale vraag of het betreffende instrument efficiënt en effectief is.

Hoofdstuk 4 gaat allereerst in op thema-overstijgende maatschappelijke doelen. Vervolgens worden maatschappelijke doelen per thema (*Beter Gezond, Kansrijk Jong, Meedoen en Wonen, Welzijn en Zorg*) geformuleerd.

Na de formulering van overkoepelende maatschappelijke doelen en doelstellingen per thema, wordt in hoofdstuk 5 de vertaalslag gemaakt naar uitgangspunten voor subsidieverlening.

Kaders voor het accommodatiebeleid worden vervolgens besproken in hoofdstuk 6. Dit aan de hand van algemene trends en ontwikkelingen en aan de hand van de specifieke situatie in Langedijk. Daarnaast wordt kort stilgestaan bij de relatie tussen de geformuleerde kaders en het Integraal Huisvestingsplan (IHP) en Nota kostendekkende huur.

In aparte bijlagen zijn overzichten gegeven van de ramingen voor subsidies en gemeenschappelijke regelingen voor 2014 (bijlage 1) en voorbeelden van toepassing van eigen kracht en samenwerking van maatschappelijke organisaties (bijlage 2).

Hoofdstuk 2 Naar een toekomstbestendige maatschappelijke infrastructuur

2.1 Landelijke ontwikkelingen

Uit verschillende onderzoeken blijkt dat de zorg en ondersteuning voor kwetsbare mensen en groepen verkokerd en versnipperd plaatsvindt. Bovendien gaat de huidige hulp teveel uit van problemen en belemmeringen in plaats van kansen en mogelijkheden. Tegelijkertijd zijn de kosten voor zorg en ondersteuning de afgelopen jaren landelijk fors toegenomen.

Gemeenten hebben de afgelopen jaren al veel extra taken op het raakvlak van zorg en welzijn gekregen, zoals de Wmo en de CJG-ontwikkeling. Gemeenten staan het dichtst bij de burger en zijn daarom volgens de Rijksoverheid het best in staat om de ondersteuning op de specifieke behoeften van haar inwoners af te stemmen. Verwacht wordt dat de gemeente in staat is om de eigen kracht en eigen verantwoordelijkheid van burgers te mobiliseren en om formele en informele vormen van hulp goed op elkaar af te stemmen. Het idee is dat de gemeente een integraal en efficiënt geheel van (zorg)voorzieningen kan creëren voor burgers die dat nodig hebben. Daarom wordt naar verwachting in 2015 een groot aantal taken overgedragen aan de gemeente. Het gaat dan om de decentralisaties Werk, Jeugdzorg en AWBZ¹.

De invoering van de participatiewet (decentralisatie Werk) maakt duidelijk dat de gemeente straks budgettair verantwoordelijk wordt voor een veel grotere groep uitkeringsgerechtigden (waaronder Wajongers). De toename van deze groep en de wijzigingen in de WSW-doelgroep, gaan niet gepaard met evenredige toename van participatiemiddelen voor de gemeente. De gemeente en haar samenwerkingspartners moeten zich daarom bezinnen op innovatieve instrumenten en inzet van andere middelen om deze doelgroepen te laten participeren in de samenleving.

Extramurale begeleiding wordt vanuit de AWBZ overgeheveld naar de Wmo. Gemeenten worden daarmee verantwoordelijk voor een nieuwe doelgroep met matige tot zware beperkingen. Onder individuele begeleiding vallen onder andere woonbegeleiding en thuisbegeleiding. Tot groepsbegeleiding behoren onder andere dagbesteding voor mensen met een verstandelijke beperking en dagopvang voor ouderen. Het bieden van begeleiding is nooit doel op zich maar altijd een middel om de zelfredzaamheid en participatie te vergroten.

Met herziening van het jeugdstelsel wil het kabinet de effectiviteit van de jeugdzorg verbeteren. Daarbij komt de plicht en verantwoordelijkheid om kinderen een veilige

¹ Het is medio 2013 nog niet volledig duidelijk welke taken in welke omvang naar de gemeenten overgaan.

en stimulerende context te bieden primair bij ouders en vervolgens bij de sociale gemeenschap (buurt, opvang, school, sport en dergelijke) te liggen. Er komt één financieringssysteem voor preventiebeleid, provinciale jeugdzorg, zorg voor jeugd met een licht verstandelijke handicap en geestelijke gezondheid voor jeugd. Gemeenten worden verantwoordelijk voor alle jeugdzorgtaken die nu nog onder het Rijk, provincies, AWBZ en zorgverzekeringswet vallen. De centra voor jeugd en gezin (CJG) gaan dienen als frontoffice voor alle zorg voor de jeugd van de gemeenten.

Consequentie van invoering van de drie decentralisaties (AWBZ, Jeugdzorg en Werk) is dat de uitgaven op het terrein van jeugd, zorg en sociale zekerheid een fors deel (ongeveer 50%) van de gemeentebegroting uit gaan maken. Omdat de Rijksoverheid van mening is dat gemeenten hulp en ondersteuning effectiever en efficiënter kunnen uitvoeren dan dat nu gebeurt, is alvast een forse bezuiniging op de decentralisatietaken ingeboekt. Deze bezuinigingen komen bovenop de reguliere bezuinigingen die gemeenten moeten toepassen onder het rijksmotto 'trap op, trap af'.

De bezuinigingen van het Rijk en het feit dat er bij de decentralisaties gedeeltelijk sprake is van 'openeinderegelingen', maken het voor gemeenten noodzakelijk om innovatief met middelen om te gaan en aan risicobeheersing te doen.

Met de decentralisaties staan de gemeenten, en daarmee ook Langedijk, voor een driedubbele uitdaging:

- Beëindiging van de verkokering en versnippering in zorg en ondersteuning;
- Optimalisering van de kracht van de gemeenschap;
- Bieden van meer kwaliteit met minder middelen.

Om effectief en efficiënt invulling te geven aan deze uitdagingen is wijziging van het huidige beleid en de huidige verdeling van middelen in het sociale domein noodzakelijk. Alvorens we in hoofdstuk 3 een toelichting geven op de inzet van beleidsinstrumenten, wordt in de volgende paragraaf een beeld gegeven van de huidige ontwikkelingen in Langedijk.

2.2 Ontwikkelingen in Langedijk

Demografische ontwikkelingen

Langedijk heeft ca. 27.000 inwoners en wordt de komende jaren geconfronteerd met een afname van de totale bevolkingsgroei tot nul in 2040. Daarbij zijn er onder andere ook verschuivingen binnen de bevolkingssamenstelling te zien:

- Toename van het aantal huishoudens van mobiele senioren van 2.000 in 2010 naar 3.000 in 2020, waarmee deze groep met 27% van het totaal, de grootste groep huishoudens wordt binnen de gemeente.
- Stabilisering van de omvang van de beroepsbevolking vanaf 2010 (15 tot 64-jarigen).
- Afname van het aandeel jongeren, waaronder leerplichtigen.

De samenstelling van de bevolking verandert als gevolg van ontgroening, (dubbele) vergrijzing² en een stabiliserende beroepsbevolking (gebrek aan werknemers). Ruimtelijk en sociaal gezien heeft dit gevolgen voor het aantal scholen en verenigingen en een grotere behoefte aan woon-zorgconcepten, met name dichtbij voorzieningen.

Ontwikkelingen in het sociale domein

Naast de structuurvisie die is vastgesteld in september 2012, is er nog een belangrijk richtinggevend document als het gaat om kaders voor de toekomst. Dit is de startnotitie Langedijker Sociaal Domein 2013-2016.

In de nota worden een aantal uitgangspunten benoemd die gebruikt kunnen worden bij de ontwikkeling van kaders voor de maatschappelijke infrastructuur van Langedijk, zowel als het gaat om subsidies als om accommodaties. Het gaat om de volgende uitgangspunten:

- Eigen kracht
- Resultaatgericht in plaats van claimgedrag (compensatie denken)
- Preventie
- Samenhang
- Welzijn Nieuwe Stijl
- Meer sturen op hoofdlijnen
- Regionale samenwerking: 'lokaal wat lokaal kan en regionaal wat regionaal moet'.

Naast deze uitgangspunten is in de nota al geanticipeerd op de noodzaak van verbinding en samenwerking. Dit is gedaan door niet meer uit te gaan van de bekende beleidsterreinen als bijvoorbeeld sport, welzijn en zorg, maar van vier samenhangende thema's: Beter Gezond, Kansrijk Jong, Meedoen en Wonen, Welzijn en Zorg.

Financiële ontwikkelingen

Zoals in de kadernota 2014 duidelijk is geworden, is Langedijk gedwongen om aanzienlijke bezuinigingen te realiseren. Dit leidt tot een extra bezuinigingstaakstelling voor Langedijk. Enerzijds moeten de reguliere bezuinigingen opgevangen worden, anderzijds moet geanticipeerd worden op de bezuinigingen die door het Rijk al zijn verwerkt in de decentralisatiebudgetten.

Langedijker subsidies

In maart 2013 is de toepassing van het subsidie-instrumentarium onderzocht en is een analyse van de huidige maatschappelijke doelstellingen uitgevoerd.

Voor 2014 is een totaalbedrag van € 7.167.713 aan subsidies begroot, inclusief € 2.816.149 voor de gemeenschappelijke regelingen. In totaal is voor 148 instellingen een subsidie begroot (exclusief WNK-bedrijven), waarvan voor 8 subsidiegerechtigden de subsidie minder is dan € 100 en voor 13

² Mensen worden tegenwoordig veel ouder dan vroeger

subsidiegerechtigden een subsidie tussen € 100 en € 500 is begroot. Daarnaast is voor 4 instellingen een subsidie begroot die hoger is dan € 400.000, waaronder 2 gemeenschappelijke regelingen. Het totale overzicht van subsidies is te vinden in bijlage 1.

Uit de analyse blijkt dat de maatschappelijke doelstellingen op de beleidsterreinen sport, peuterspeelzaalwerk (VVE), vrijwilligersbeleid en jeugdbeleid niet of niet voldoende actueel meer zijn. Op de beleidsterreinen van cultuur, erfgoed, recreatie en toerisme zijn er actuele beleidsdoelstellingen. De maatschappelijke doelstellingen op het terrein van de Wmo en Gezondheidszorg zijn actueel.

De analyse heeft duidelijk gemaakt dat actualisering en wijziging van de doelstellingen noodzakelijk is omdat een deel van de huidige doelstellingen verouderd is en daardoor inhoudelijk onvoldoende aansluiten op de decentralisatieontwikkelingen. Daarnaast is het van belang dat maatschappelijke doelen op thema's en daarmee meer in samenhang geformuleerd worden. De inhoudelijke en financiële doelstellingen kunnen immers alleen gerealiseerd worden als een einde gemaakt wordt aan verkokering en er veel meer samengewerkt wordt tussen formele en informele vormen van ondersteuning. Verder is het noodzakelijk om te bereiken effecten vooraf te benoemen en achteraf te controleren. Alleen dan kan beoordeeld worden of inzet van subsidies een effectief beleidsinstrument is.

Verder blijkt uit het onderzoek naar de toepassing van het subsidie-instrumentarium dat Langedijk beschikt over een helder subsidiekader, waarin belangrijke nieuwe beleidsuitgangspunten al specifiek benoemd worden. Het gaat dan onder andere om het versterken van de samenhang tussen taken, doelen en concrete activiteiten, het outputgericht in plaats van inputgericht subsidiëren, het versterken van prikkels om te vernieuwen en het vergroten van samenhang in beleid.

Tegelijkertijd blijkt echter dat dit subsidiekader nog niet volledig is en nog niet over de volle breedte van het sociaal domein consequent toegepast wordt. Zo wordt niet iedere subsidieaanvraag getoetst op de vraag "*Wat draagt deze subsidie bij aan het zelforganiserend vermogen van onze inwoners?*"³

Bovendien worden subsidies nog niet ten behoeve van arrangementen verleend. Met een arrangement wordt een aanpak bedoeld waarbij verschillende organisaties een gezamenlijke aanpak ontwikkelen voor maatschappelijke problemen en voor het uitvoeren van die gezamenlijke aanpak ook één subsidieaanvraag indienen. Tot slot wordt nog geen rekening gehouden met het eigen vermogen van organisaties. Mede hierdoor worden de beleidsdoelen uit het beleidskader nog onvoldoende gerealiseerd.

Langedijker accommodaties

De gemeente Langedijk beschikt als geheel over een redelijk compleet en uitgebreid niveau van accommodaties. De verdeling over de kernen is voor een deel te

³ Zie pagina 14 van het beleidskader

verklaren vanuit het navolgen van de structuurvisie, maar vooral vanuit historische ontwikkelingen.

Dit geldt ook voor de subsidiestromen voor huisvesting en onderhoud en beheer. Vanuit de ontstaanshistorie te verklaren, krijgen sommige instellingen meer subsidie of meer ondersteuning in beheer en onderhoud dan andere. Een compleet overzicht van kosten en subsidiestromen voor huisvesting is in ontwikkeling. De bedoeling is dit af te ronden voor de invoering van het principe van kostendekkende huur vanaf medio 2013.

De totale hoeveelheid vierkante meter aan accommodaties lijkt hoog en is ook grotendeels te verklaren vanuit ontstaanshistorie. Daarnaast beschikt Langedijk over een aantal grotere voorzieningen die in gemeenten van vergelijkbare omvang veelal niet voorkomen zoals met name het Museum BroekerVeiling, verzamelgebouw De Binding, en twee zwembaden.

De bezettingsgraad is her en der niet hoog. Op basis van de beschikbare gegevens (zie bijlage 2) wordt duidelijk dat de bezetting van verschillende accommodaties kan worden verhoogd. Dit kan bij een gymzaal bijvoorbeeld door andere activiteiten aan te trekken, zoals activiteiten van sportverenigingen buiten de gebruikelijke 'schooluren'. Een andere mogelijkheid is het samenvoegen van gymzalen. Het streven naar een zo hoog mogelijke bezettingsgraad is een effectief middel om de gemeentelijke huisvestingslasten te verlagen wanneer het leidt tot het verhogen van huurinkomsten of het afstoten van overbodig vastgoed.

Tot slot

De demografische ontwikkelingen, de financiële ontwikkelingen, de vastgestelde nota Langedijker Sociaal domein en de huidige stand van zaken ten aanzien van subsidies en accommodaties bevestigen de noodzaak om in Langedijk tot wijziging van het huidige beleid en de huidige verdeling van middelen in het sociale domein te komen.

Bij beleid gaat het dan om het (her)formuleren van beleidsdoelen die passen binnen de gewijzigde context. Voor het bereiken van de doelen staan de gemeenten verschillende beleidsinstrumenten ter beschikking. Drie belangrijke beleidsinstrumenten in het sociale domein zijn: inzet van personeel, inzet van subsidies en het beschikbaar stellen van accommodaties. In deze integrale nota wordt vanuit de herformulering van Langedijker beleidsdoelen de vertaling gemaakt naar de consequenties voor de inzet van de beleidsinstrumenten subsidies en accommodaties. De inzet van Langedijker personele middelen valt buiten de reikwijdte van deze nota. Het is echter wel van belang de toekomstige personele inzet af te stemmen op het realiseren van de nieuwe beleidsdoelen.

Hoofdstuk 3 Toepassing van sturingsinstrumenten in het sociaal domein

Om maatschappelijke doelen te bereiken, beschikt de gemeente over verschillende sturingsinstrumenten. Zo zijn er sturingsinstrumenten die voortvloeien uit wet- en regelgeving, bijvoorbeeld het accommoderen van onderwijs en het zijn van bestuurder in een Gemeenschappelijke regeling (zoals de GGD).

Daarnaast zijn er sturingsinstrumenten die voortvloeien uit autonome bevoegdheden van de gemeente, zoals bestemmingsplannen en vergunningverlening. Ook zijn er financiële sturingsinstrumenten zoals het verlenen van een subsidie, het inkopen van diensten of het beschikbaar stellen van middelen om maatschappelijke accommodaties te realiseren en in stand te houden.

Tot slot zijn er sturingsinstrumenten in de vorm van mondelinge en schriftelijke communicatie (bijvoorbeeld het bestuurlijk overleg, netwerkbijeenkomsten, samenwerkingsafspraken, convenanten, persberichten, sociale media etc.).

Voor de inzet van een aantal instrumenten geldt dat gemeenten de keuze kunnen maken om taken zelf uit te voeren of om andere organisaties taken geheel of gedeeltelijk te laten uitvoeren. Dat laatste kan onder andere in de vorm van een gemeenschappelijke regeling of een ander samenwerkingsverband, het inkopen van diensten, het verlenen van subsidies of het ter beschikking stellen van accommodaties. Per taakveld of thema kan de gemeente kijken welke uitvoeringsvorm het meest effectief en efficiënt is.

De praktijk van de afgelopen jaren laat zien dat gemeenten zich veelal richten op de inzet van meer formele en financiële instrumenten om maatschappelijke doelen te realiseren. Het nadeel van deze instrumenten is dat zij duur zijn en dat kosten en baten niet altijd in verhouding staan of, in het ergste geval, niet bekend zijn. Zo blijkt, uit de landelijke rekenkameronderzoeken die de afgelopen jaren verschenen zijn, dat van subsidies vaak niet bekend is wat de effecten zijn.

Het beschikbaar stellen van middelen en personeel wordt deels gebruikt om maatschappelijke accommodaties te realiseren en in stand te houden. Voor deze accommodaties geldt dat vaak niet (meer) duidelijk is wat de directe en indirecte kosten en opbrengsten zijn en welke relatie er is met het bereiken van maatschappelijke doelen.

Een ander nadeel van het inzetten van een middel als subsidie of het beschikbaar stellen van accommodaties is, dat deze middelen zich bij gewijzigde omstandigheden niet makkelijk laten aanpassen. Op grond van de Algemene wet bestuursrecht kan een subsidie niet op heel korte termijn beëindigd worden.

Maatschappelijke accommodaties zijn vaak voor een specifieke functie of doelgroep ontwikkeld en kunnen daardoor niet makkelijk worden hergebruikt voor andere doeleinden en/of aan anderen worden verhuurd of verkocht.

Werken met kostendekkende huurprijzen voor gemeentelijke accommodaties *kan* betekenen dat de kosten van sommige subsidies stijgen om stijgende huurlasten te compenseren. Om het subsidiebudget zo effectief en efficiënt mogelijk in te zetten, is het in die gevallen, zowel voor gemeente als maatschappelijke instellingen, van belang om actief te sturen op beperking van de hoogte van huisvestingslasten. In hoofdstuk 6 worden daarvoor handreikingen geformuleerd.

De gemeente kan in het sociale domein middelen inzetten voor drie soorten voorzieningen:

- Algemene voorzieningen zijn voor alle inwoners van Langedijk beschikbaar en vervullen een functie in het dagelijkse leven (het gaat dan bijvoorbeeld om activiteiten in kinderopvang en bij clubs en verenigingen);
- Collectieve voorzieningen zijn er voor inwoners die (tijdelijk) niet op eigen kracht kunnen participeren in het dagelijks leven en lichte ondersteuning nodig hebben (bijvoorbeeld dagactiviteiten voor dementerende ouderen);
- Individuele voorzieningen zijn er voor inwoners die specialistische/professionele ondersteuning vanuit de gemeente nodig hebben en er zelf niet meer uitkomen (bijvoorbeeld schuldhulpverlening wettelijk traject).

Kosten voor algemene voorzieningen zijn in beginsel lager dan de kosten voor collectieve voorzieningen. Deze zijn weer lager dan de individuele voorzieningen. De gemeente doet er dus verstandig aan om via een combinatie van verschillende beleidsinstrumenten te zorgen voor goed functionerende algemene voorzieningen met een preventieve werking die een beroep op collectieve of individuele voorzieningen voorkomen of beperken.

Een simpel voorbeeld kan dit verduidelijken. Een kind dat erg druk is, kan individuele begeleiding en/of medicatie krijgen om rustiger te worden. Maar het kind kan ook meer gaan sporten en bewegen en ouders kunnen deelnemen aan een cursus opvoedingsondersteuning, waardoor intensievere en kostbare individuele begeleiding mogelijk niet of minder nodig is.

Om invulling te geven aan de noodzakelijke veranderingen in het sociale domein, is een omslag in denken en handelen van alle betrokkenen noodzakelijk (bewoners, bestuurders, ambtenaren, medewerkers en vrijwilligers van bedrijven, organisaties en verenigingen). Om dit te bereiken is het noodzakelijk dat de gemeente sturingsinstrumenten meer gericht en in samenhang inzet en meer gebruikt maakt van de verschillende communicatie-instrumenten.

Door inzet van niet-financiële sturingsinstrumenten als rondetafelconferenties, samenwerkingsafspraken en convenanten kan bovendien veel bereikt worden in het aanboren van creativiteit en het versterken van eigen kracht en samenwerking, zonder dat subsidieverlening noodzakelijk is.

Ook kan meer bereikt worden door het inzetten van de kwaliteiten van mensen die tijdelijk of blijvend afhankelijk zijn van een uitkering. Zij kunnen bijvoorbeeld actief worden in verenigingsondersteuning, bij huisbezoek aan ouderen en op scholen. Mogelijkheden voor onderhuur of uitbreiding met andersoortige activiteiten in accommodaties (bv. horeca of evenementen) kunnen een belangrijke bijdrage leveren aan verhoging van inkomsten voor organisaties of de gemeente. In die gevallen moet rekening gehouden worden met gemeentelijke beleidsinstrumenten als bestemmingsplannen, horeca- en evenementenvergunningen. Het is zinvol om te onderzoeken of huidige wet- en regelgeving of de uitvoering (bv. in huurovereenkomsten) in Langedijk onnodige beperkingen kent. Bij het opheffen van deze beperkingen kunnen accommodaties beter benut worden en is er meer ruimte voor initiatieven vanuit de gemeenschap.

Vanuit deze visie op de inzet van beleidsinstrumenten wordt in de volgende hoofdstukken invulling gegeven aan de vraag: *Hoe kunnen subsidies en accommodaties effectief en efficiënt ingezet worden om maatschappelijke doelen van de gemeente Langedijk te bereiken?*

Hoofdstuk 4 Maatschappelijke doelen

Eerder is geconstateerd dat de recente ontwikkelingen aanpassing van de Langedijker doelstellingen voor het sociaal domein noodzakelijk maken. In dit hoofdstuk wordt een voorstel gedaan voor de formulering van nieuwe maatschappelijke doelen.

4.1 Overkoepelende maatschappelijke doelen

De hernieuwde visie op de rol en taak van gemeenten in het sociaal domein in relatie tot haar inwoners kunnen we samenvatten in de volgende overkoepelende maatschappelijke doelen:

- Langedijk is een gemeente waar het voor alle inwoners veilig en prettig wonen en leven is en waar voor iedereen mogelijkheden zijn voor ontmoeting, ontplooiing en ontspanning;
- Inwoners van Langedijk zijn zelfredzaam en participeren op eigen kracht of met inzet van informele netwerken in de samenleving, clubs en verenigingen;
- Inwoners, organisaties en verenigingen actief in Langedijk, vinden het vanzelfsprekend dat zij eerst kijken wat zij zelf of samen met anderen kunnen doen, voordat zij zich met verzoeken om ondersteuning tot de gemeente richten.

Waar participatie op eigen kracht niet mogelijk is, gelden de volgende uitgangspunten:

- Inwoners die niet op eigen kracht kunnen participeren, ontvangen hulp in het gezin of bij versterking van het sociale netwerk. Deze hulp, in de vorm van lichte ondersteuning, past bij de vraag van de inwoner, zijn of haar gezin en sociale netwerk;
- Voor inwoners waarbij lichte ondersteuning niet voldoende is, werken professionele instellingen samen met vrijwilligers om participatie alsnog mogelijk te maken. Deze samenwerking richt zich onder andere op preventie, vroegsignalering, nieuwe arrangementen voor hulp en ondersteuning voor een integrale dienstverlening;
- In uitzonderlijke situaties zorgt de gemeente voor complexere of langdurige ondersteuning. Deze ondersteuning blijft gekoppeld aan het versterken van zowel de eigen kracht, als de kracht van het sociale netwerk van de Langedijker inwoners.

De maatschappelijke doelstellingen voor Langedijk zijn opgebouwd aan de hand van vier centrale thema's, te weten;

- *Beter gezond*

Binnen dit thema valt de algemene gezondheidszorg, waartoe het uniforme deel van de jeugdgezondheidszorg behoort.

- ***Kansrijk Jong***

Binnen dit thema gaat het om taken in het kader van (preventief) jeugdbeleid. Deze taken zijn op te splitsen in de domeinen jeugd en gezin, opvang, onderwijs en jeugd, vrije tijd en veiligheid. In 2015 worden hier naar verwachting nieuwe gemeentelijke jeugdzorg taken aan toegevoegd.

- ***Meedoen***

Binnen dit thema zijn taken opgenomen welke in het sociaal zekerheidsdomein een rol spelen. Dit betreft het inkomensdeel van verschillende wetten, maar ook bijzondere bijstand en diverse vormen van re-integratie. Daarnaast betreft dit thema burgerparticipatie.

- ***Wonen, Welzijn en Zorg.***

Binnen dit thema gaat het om Wmo-voorzieningen in het kader van de compensatieplicht, maatschappelijk dienstverlening en welzijnswerk zoals ouderen- en vrouwenwerk en anti-discriminatie. In 2015 worden hier naar verwachting nieuwe gemeentelijke (AWBZ) taken aan toegevoegd.

4.2 Maatschappelijke doelen per thema

- ***Beter Gezond***

Hand op de schouder, steun in de rug

1. Inwoners die ondersteuning nodig hebben, weten waar zij terecht kunnen voor ondersteuning en durven sneller en makkelijker om deze hulp te vragen, dan wel kunnen deze hulp makkelijker accepteren.
2. Inwoners die hulp kunnen geven, worden gestimuleerd of gefaciliteerd om dat ook te doen.
3. Zorgverleners, onderwijs, bedrijfsleven, maatschappelijke organisaties en sport- en cultuurverenigingen vormen de spil van de sociale omgeving; zij stimuleren gezond gedrag en signaleren ongezond gedrag.
4. Inwoners met beperkingen krijgen de ondersteuning die zij nodig hebben; zo snel, licht en kortdurend als mogelijk en zo zwaar als noodzakelijk.

Bewust bezig

1. Inwoners van Langedijk zijn in eerste instantie zelf verantwoordelijk voor hun gezondheid.
2. Inwoners van Langedijk zijn zich bewust van de schadelijke gevolgen van overmatig en ongezond eten en drinken, van alcohol- en drugsgebruik, roken, overgewicht en te weinig bewegen. Zij kunnen hun gedrag hierop aanpassen.

- ***Kansrijk Jong***

Alle kinderen groeien op in een veilige leefomgeving en hebben optimale ontwikkelingskansen

1. Kinderen en jongeren kunnen veilig en gezond opgroeien, spelen bewegen

- en deelnemen aan de samenleving.
2. Kinderen en jongeren ontvangen onderwijs en, zo nodig, passende ondersteuning en zorg binnen en buiten school.
 3. Kinderen en jongeren zijn vertrouwd met democratisch burgerschap.

Opvoeden doen we samen

1. Ouders zijn toegerust om voor hun kinderen te zorgen en hen op te voeden. Zij zijn vaardig en vinden het vanzelfsprekend om te praten over opvoeden en om ondersteuning bij de opvoeding te vragen.
2. Kinderen, jongeren en ouders weten waar zij ondersteuning kunnen krijgen. Deze ondersteuning wordt snel, laagdrempelig en in samenhang aangeboden.
3. Kinderen en opvoeders met ondersteuningsvragen, krijgen de ondersteuning die zij nodig hebben; zo licht als mogelijk en zo zwaar als noodzakelijk.

Een goede start

1. Alle kinderen van 2 tot en met 17 jaar kunnen terecht op een voorschool, basisschool en het Voortgezet Onderwijs.
2. Voorscholen zijn een veilige en stimulerende omgeving voor jonge kinderen, waarbij bijzondere aandacht is voor het bestrijden van achterstanden.
3. Jongeren volgen een opleiding die hen perspectief op betaald werk biedt en halen een diploma.
4. Ouders, scholen en andere maatschappelijke organisaties signaleren risico's op uitval op school vroegtijdig en nemen passende maatregelen om uitval te voorkomen.

• **Meedoen**

Werk loont, betaald of onbetaald

1. Meer mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt zijn (en blijven) aan het werk, betaald dan wel onbetaald, en dragen bij aan eigen welzijn en aan de samenleving.
2. Organisaties tonen zich betrokken, door mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt een werkplek te bieden (betaald of onbetaald).
3. Mensen met een beperking zijn toegerust om (weer of meer) zelfstandig te kunnen participeren via betaald of onbetaald werk.

Versterken van het maatschappelijk middenveld

1. Verenigingen vinden het vanzelfsprekend dat zij bijdragen aan de ontwikkeling van de Langedijker samenleving.

Burgerparticipatie

1. Inwoners van Langedijk vinden het vanzelfsprekend om mee te werken aan het behoud van een prettige woon- en leefomgeving en dragen bij aan een bloeiend verenigingsleven.

- **Wonen, Welzijn en Zorg**

Mantelzorgers voelen balans tussen eigen leven en zorg geven

1. Mantelzorgers weten welke ondersteuning zij kunnen krijgen ter ondersteuning of ter verlichting van de zorg.
2. Mantelzorgers ontvangen, zoveel mogelijk, de ondersteuning die zij nodig hebben om de mantelzorg te kunnen (blijven) bieden.
3. Mantelzorgers en professionals en vrijwilligers werken goed samen bij het bieden van zorg.

Vrijwilligerswerk is voor iedereen en door iedereen

1. Inwoners zijn gestimuleerd en geactiveerd om een bijdrage te leveren aan de samenleving.
2. Vrijwilligers ontvangen, zoveel mogelijk, ondersteuning die zij nodig hebben om het vrijwilligerswerk te kunnen uitvoeren en weten elkaar te vinden om kennis en ervaring uit te wisselen.
3. Professionals richten zich op het faciliteren en begeleiden van vrijwilligers.
4. Verenigingen vervullen een bindende rol in het versterken van de cohesie in Langedijk.

Zelfstandig met een zetje

1. Inwoners zijn zo veel mogelijk (financieel) zelfstandig. Wanneer dit niet mogelijk is, bevinden zij zich zo min mogelijk en zo kort mogelijk in een (financiële) afhankelijkheidspositie.
2. Inwoners voeren regie over hun eigen leven en zijn zich bewust van de gevolgen van het ouder worden en/of van ziekte en nemen, waar mogelijk, zelf tijdig maatregelen om deze gevolgen op te vangen.
3. Kinderen kunnen meedoen aan sportieve, sociale, culturele en educatieve activiteiten. De financiële situatie van hun ouders is hiervoor geen belemmering.
4. Langedijk biedt mogelijkheden voor (zelf)ontplooiing, ontwikkeling, ontmoeting en ontspanning aan inwoners met een beperking.

Prettig en passend kunnen wonen

1. Inwoners voelen zich verantwoordelijk voor het bevorderen van de leefbaarheid en sociale cohesie in hun woon- en leefomgeving.
2. Inwoners kunnen zo lang mogelijk zelfstandig blijven wonen.
3. De openbare ruimte is voor iedereen goed toegankelijk.

Het participeren in de samenleving, door het deelnemen aan culturele en sportieve activiteiten, is geen afzonderlijk thema of doel. Participeren is een middel dat bijdraagt aan het bereiken van andere maatschappelijke doelstellingen als ontwikkeling van kinderen en gezond blijven. Daarnaast draagt het bij aan ontmoeten, ontplooiën en ontspannen en daarmee aan prettig wonen en leven.

Hoofdstuk 5 *Kaders voor subsidieverlening*

Hieronder volgt een puntsgewijze samenvatting van uitgangspunten voor subsidieverlening, in relatie tot de in hoofdstuk 4 geformuleerde maatschappelijke doelen:

1. De gemeenteraad stelt maatschappelijke doelen vast en het budget dat zij beschikbaar stelt voor realisatie van de maatschappelijke doelen.
2. De gemeente en de inwoners van Langedijk zijn zich ervan bewust dat maatschappelijke doelen alleen gerealiseerd kunnen worden in goed samenspel tussen inwoners, ondernemers, verenigingen, profit en non-profit organisaties, de gemeente en regionale partners.
3. De gemeente spant zich in om de maatschappelijke doelen te realiseren door het gericht en in samenhang inzetten van verschillende sturingsinstrumenten.
4. De gemeente gaat uit van de eigen kracht en ondernemerschap van de Langedijker samenleving en stimuleert deze eigen kracht primair via inzet van niet financiële sturingsinstrumenten⁴.
5. Subsidie is vraag- en effectgestuurd en wordt alleen verleend als activiteiten aantoonbaar bijdragen aan het realiseren van de maatschappelijke doelstellingen in Langedijk en deelname niet of niet volledig door deelnemers bekostigd kan worden.
6. De gemeente richt zich bij subsidieverlening primair op het bereiken van effecten voor die groepen die niet of niet voldoende op eigen kracht kunnen participeren in de samenleving.
7. De gemeente stemt de duur en de hoogte van de subsidie af op de te leveren bijdrage aan de maatschappelijke doelstellingen en in aanvulling op de eigen kracht van inwoners en/of organisaties.
8. De gemeente verleent geen subsidie aan commerciële organisaties.
9. De gemeente stelt extra voorwaarden aan subsidieverlening gericht op:
 - innovatie en het versterken van eigen kracht en ondernemerschap,
 - samenwerking tussen organisaties,
 - cofinanciering en eigen vermogen,
 - het efficiënt gebruiken van accommodaties

⁴ Verschillende vormen van formeel en informeel overleg (bestuurlijk overleg, werkconferenties, rondetafelgesprekken) en inzet van diverse communicatiemiddelen

Om tot een effectieve en efficiënte inzet van subsidies te komen, is het cruciaal dat de gemeente de dialoog met de organisaties, verenigingen en inwoners aangaat. Daarin wordt besproken hoe samenwerking tussen organisaties gestimuleerd kan worden en optimaal gebruik gemaakt kan worden van de kracht van de Langedijker gemeenschap. De eerste stappen in deze dialoog zijn inmiddels gezet. Deze zal de komende periode gecontinueerd en geïntensiveerd moeten worden om zo te komen tot de inzet van andere vormen van sturing en samenwerking.

Verder staat de gemeente Langedijk voor de opgave om alle subsidies door te lichten op basis van de maatschappelijke doelstellingen en bovengenoemde subsidie uitgangspunten. Het toepassen van deze uitgangspunten betekent dat alleen subsidie verleend wordt als met gebruik van eigen kracht en niet-financiële sturingsinstrumenten de maatschappelijke doelen niet of niet voldoende bereikt worden.

Nadat het beleidskader door de raad is vastgesteld zal het college de huidige beleidsregels voor subsidieverlening aanpassen. Daarmee wordt voor instellingen en organisaties duidelijk aan welke nieuwe voorwaarden zij moeten voldoen om in aanmerking te komen voor subsidie. Zo kan het college in de uitvoering van het beleidskader kiezen uit verschillende methoden om bijvoorbeeld tot meer samenhang in beleid te komen. Dit kan via het stimuleren van samenwerking tussen individuele organisaties tot een het organiseren van een traject van maatschappelijk aanbesteden.

Ook over deze ontwikkelingen is een dialoog met betrokken organisaties en instellingen nodig.

Hoofdstuk 6 *Kaders voor accommodatiebeleid*

In aansluiting op de overkoepelende maatschappelijke doelstellingen voor Langedijk staan hieronder nadere kaders geformuleerd waarbij speciale aandacht is besteed aan het nader concretiseren van zaken als:

- het profileren van Langedijk als dorp met een aantal voorzieningen die niet misstaan in een grotere gemeente;
- het mogelijk maken van ontmoeten, ontplooiën en ontspannen;
- het benutten van het beginsel van eigen kracht;
- het actief voorkomen van onnodige kosten of het verhogen van inkomsten
- het Integraal Huisvestingsplan en de Nota kostendekkende huur.

6.1 **Kaders relevant voor Langedijk vanuit algemene trends en ontwikkelingen**

Onderstaande kaders zijn met name gebaseerd op algemene trends en ontwikkelingen die ook van toepassing zijn op Langedijk, deels gebaseerd op onze kennis en ervaringen bij andere gemeenten:

- Sturen op positief imago van Langedijk als geheel. Vastgoed faciliteert veelal bestaande activiteiten, maar kan ook een strategische functie hebben (mogelijk maken van toekomstige activiteiten) of een profileringsmiddel of concurrentiemiddel zijn ten opzichte van omliggende gemeenten. Juist in tijden van bezuinigingen en krimp, zoals die nu actueel zijn, kunnen bijvoorbeeld per kern niet meer alle voorzieningen gehandhaafd blijven. Het attent blijven op voorzieningen met een positief imago voor Langedijk als geheel en hier tijdig op sturen, is dan van belang.
- Inspelen op de noodzakelijke bezuinigingen waarmee alle gemeenten, en dus ook Langedijk, worden geconfronteerd, door het treffen van maatregelen om kosten van accommodaties/vastgoed te verlagen en inkomsten (kostendekkende huur, eventuele onderhuur, en verkopen van niet meer benodigd vastgoed) hieruit te verhogen.
- Streven naar maximale bezettingsgraad van de gebouwen. Daarmee worden de vaste kosten van de huisvesting (m.n. rente en afschrijving, naast instandhoudingskosten) over meer activiteiten verdeeld en daarmee relatief verlaagd. Om een optimale bezettingsgraad mogelijk te maken, wordt uitgegaan van multifunctioneel, gemeenschappelijk of meervoudig gebruik in de tijd en flexibele gebouwen.
- Actief tegengaan van actuele en voorzienbaar toekomstige leegstand door ofwel de benutting te verbeteren ofwel het gebouw af te stoten wanneer dat financieel verantwoord is.
- Toepassen van een transparante en te verantwoorden verdeling van middelen over sectoren en organisaties binnen de sectoren, waardoor voor die organisaties vooraf duidelijk wordt onder welke voorwaarden en in welke omvang personele en of financiële

ondersteuning van de gemeente bij beheer en onderhoud van accommodaties plaatsvindt.

- Actief tegengaan van hoge exploitatiekosten (onderhoudskosten, stookkosten etc.) door ofwel verduurzamen van het gebouw ofwel afstoten van het gebouw. Voor verduurzamen geldt: investeren indien de terugverdientijd korter is dan een vooraf bepaalde tijd, in de regel in ieder geval korter dan 7 à 10 jaar.
- Toepassen van het principe dat het bezit van accommodaties en het in stand houden daarvan geen doelen op zich zelf zijn voor de gemeente, maar een middel om maatschappelijke doelstellingen te bereiken.
- Inspelen op demografische en maatschappelijke ontwikkelingen, waaronder ook in Langedijk vergrijzing en ontgroening, waardoor minder behoefte is aan voorzieningen die primair en specifiek geschikt zijn voor jeugd.
- Inspelen op ontwikkelingen in sport en bewegen zoals meer individueel en tijdsafhankelijk sporten en combinaties van sport en ontspanning (bv. populariteit van fitnesscentrum versus traditionele gymzaal)
- Meer in algemeen pro-actief optreden op vastgoedgebied omdat dit zowel geld kan besparen als inkomsten kan verhogen.

6.2 Kaders meer specifiek van toepassing op Langedijk

Onderstaande kaders die meer specifiek voor Langedijk gelden, zijn deels gebaseerd op nadere detailleringen of aanscherpingen van bestaande Langedijker beleidsnota's, deels op aanvullingen op deze nota's vanuit onze ervaringen bij andere gemeenten en deels op het gevoerde overleg in Langedijk in de projectorganisatie.

Profilering met vastgoed in Langedijk

Langedijk hecht eraan zich te profileren als een dorp, gericht op zaken als herkenbaarheid, onderlinge ontmoeting en landelijkheid, met in aanvulling daarop een aantal voorzieningen die niet misstaan in een grotere gemeente. De profilering als dorp gebeurt daarbij vanuit Langedijk als geheel en dus niet zo zeer vanuit de kernen, waarbij nadrukkelijk tegelijkertijd aandacht is voor de levendigheid in de diverse kernen of gebieden.

De veranderopgave is als volgt:

- Vanwege schaalvoordelen (m.n. kwaliteit en financiën) en vanuit belangen van Langedijk als geheel: geconcentreerd huisvesten waar dat kan.
- Bereikbaarheid en toegankelijkheid van een voorziening voor brede doelgroepen is daarbij belangrijker dan de nabijheid voor een specifieke doelgroep
- Levendigheid in de kernen in eerste instantie vormgeven met bestaand vastgoed dat in die kern duurzaam aanwezig is, d.w.z. het benutten van

geschikte bestaande ruimtes van cultuurhistorisch gebouw, sportkantine, ontmoetingsruimte verzorgingshuis, de kerken in Langedijk etc.

- Verder geldt steeds het bewust afwegen van de noodzaak van eventuele subsidieverstrekking voor ofwel het ontmoeten zelf, ofwel de accommodatie daarvoor, ofwel de combinatie van beiden, waarbij in de laatste twee gevallen op voorhand gestreefd wordt naar het gebruiken van bestaand vastgoed hiervoor.

Algemene kaders voor Langedijk

- Terughoudendheid betrachten bij het ontwikkelen van nieuwe accommodaties in de komende jaren, gelet de bestaande vastgoedportefeuille die redelijk compleet en uitgebreid is.
- Het stimuleren van de zelfredzaamheid van gebruikers/inwoners van Langedijk bij exploitatie, accommodatiebeheer en onderhoud waar dit kan. Dit kan ook de betrokkenheid vanuit de buurt/omgeving verhogen. Aanvullende ondersteuning verlenen door de gemeente waar dit moet of financieel gunstig is. Specialistische onderhouds- en uitvoeringswerkzaamheden worden uitbesteed aan marktpartijen.
- Het inzetten van uitkeringsgerechtigden en inwoners met een beperking in gemeentelijke accommodaties, bijvoorbeeld als gastvrouw/-heer of schoonmaker.
- Het aanspreken van eindgebruikers op hun verantwoordelijkheid voor de huisvesting bij een niet-wettelijke verplichting tot huisvesting voor de gemeente. Aanvullend geldt dat gebruikers/organisaties geen automatische rechten kunnen ontlenen aan eerdere (her)huisvesting(svoordelen).
- Indien een buurthuis/dorpshuis de huur niet kan opbrengen, zal het aanvullende inkomsten moeten verwerven. Lukt dit niet, dan zal het (net als op veel plekken elders in Nederland) moeten sluiten.
- Kinderdagverblijven moeten zichzelf kunnen bekostigen en ontvangen daarom geen (huisvestings)subsidie meer van de gemeente.

Relatie met IHP in ontwikkeling

De demografische ontwikkeling van Langedijk heeft gevolgen voor het aantal basisschoolkinderen. Informatie uit het Integraal Huisvestingsplan voor het onderwijs (IHP), dat nu nog in ontwikkeling is, laat zien dat her en der al sprake is van leegstand in scholen en gymzalen en dat deze verder zal toenemen. Dit brengt zowel directe leegstandskosten met zich mee, als indirecte maatschappelijke kosten (minder sociale controle, waarna verloedering van gebouw en buurt, overlast en kosten van vandalisme, etc.). Nu al kan actief daarop worden ingespeeld door te gaan zoeken naar hergebruik (geheel of gedeeltelijk) van die gebouwen en/of plekken of verhoging van de huidige bezetting. In andere gemeenten zien wij dat onder invloed van vergrijzing en ontgroening scholen, gymzalen en sportterreinen organisatorisch kunnen worden samengevoegd, daar waar dat tot voor kort onbespreekbaar was. Fysiek samenvoegen van gebouwen kan lonend zijn: juist in oudere school- en sportaccommodaties zijn hoge exploitatiekosten terug te dringen

door investeringen in duurzaamheid (isolatie, installaties, ander type verlichting etc.) die zich in korte tijd 'terugverdienen'.

Kortom, een (pro-) actieve opstelling kan geld besparen.

Relatie met Nota 'Uitgangspunten verhuur gemeentelijk vastgoed en accommodaties aan derden'/ Nota kostendekkende huur.

Binnen de gemeente Langedijk is reeds besloten om het principe van kostendekkende huur in te voeren na de zomer van 2013. Daarmee komen de totale huisvestingskosten expliciet in beeld voor de eigenaar. De kosten worden in rekening gebracht als huurkosten bij de gebruiker. Belangrijk hierbij is om ook de eventuele subsidies voor huisvesting expliciet in kaart te brengen, zodat er inzicht ontstaat in de totale subsidiekosten voor activiteiten/organisatie en huisvesting om daarover vervolgens transparant besluiten te kunnen nemen. Deze besluiten kunnen dan zijn: de combinatie bewust blijven subsidiëren, of alleen de huisvesting gaan subsidiëren, of alleen de activiteiten/organisatie subsidiëren maar dan in een ander gebouw etc. Het actief sturen op het beperken van onnodige huisvestingslasten is direct lonend omdat het subsidieverhogingen voor huisvesting voorkomt of beperkt.

Als het overigens *alleen* om een subsidie voor huisvesting gaat doet de gemeente er verstandig aan een juridisch minder zwaar instrument toe te passen dan subsidieverlening. Dit voorkomt bovendien onnodige financieel administratieve handelingen bij verschillende afdelingen als het beoordelen van de subsidieaanvraag en de verantwoording, het uitbetalen van de subsidie en het vervolgens innen van huur (het is immers gemeenschapsgeld dat van de ene begrotingspost naar de andere gaat). Ook bij een combinatie van effect- en huisvestingssubsidie kunnen administratieve- en uitvoeringslasten beperkt worden.

Mocht de kostendekkende huur onder het niveau liggen van marktconforme huur, dan wordt aangeraden om die laatste waarde te gebruiken. De nota kostendekkende huur hierop aanpassen is aanbevelingswaardig: het voorkomt verwijten als indirecte subsidie op kosten van de belastingbetaler en van oneerlijke concurrentie vanuit het bedrijfsleven. Wanneer de kostendekkende huur boven het niveau van de marktconforme huur komt, wordt ook aangeraden om die laatste waarde te gebruiken. De consequentie is dat de totale kosten voor de huisvestingssubsidie dan transparant in beeld komen. Dit is zinvol bij zowel beslissingen over reguliere accommodaties als bij de instandhouding van belangrijke monumenten.

Overige financiële kaders voor Langedijk

In het kader van het verlagen van de huisvestingskosten, kunnen de volgende kaders gehanteerd worden:

- De gemeente Langedijk heeft alleen accommodaties in bezit ter ondersteuning van haar maatschappelijke doelstellingen en wettelijke taken.
- Alleen in uitzonderlijke gevallen huurt de gemeente ruimtes. Dat gebeurt met name indien er (langdurig) geen ruimte beschikbaar is in gemeentelijke

accommodaties of indien het een strategisch doel betreft (hergebruik van gebouw of plek in het kader van gemeentelijke belangen).

- De best passende eigendomsconstructie is het resultaat van een kosten-batenanalyse, waarbij zowel de maatschappelijke belangen als de financiële belangen op korte en lange termijn worden meegenomen.
- Instandhouding van accommodaties geschiedt - passend bij het actuele of verwachte gebruik - sober, doelmatig en duurzaam.

Hoe nu verder

Wanneer bovenstaande kaders zijn vastgesteld, kost het daarna relatief weinig tijd en energie om het Langedijker accommodatiebeleid te formuleren. Dit geldt ook het opstellen van een strategische vastgoedanalyse op basis waarvan Langedijk bepaalt welke accommodaties in de komende periode worden afgestoten of gesloopt.

Bijlage 1: Overzicht subsidies en gemeenschappelijke regelingen begroting 2014

De visie en uitgangspunten vormen de bouwstenen om tot herijking van en bezuinigingen op subsidies te komen. Onderstaand overzicht geeft een beeld van de stand van zaken over 2014. Het overzicht maakt duidelijk dat er een grote variëteit is in subsidies. Hierdoor zijn er ook kansen om de samenhang te versterken en versnippering van middelen te beperken.

Subsidies 2014 (excl. Gemeenschappelijke Regelingen)	
<i>Programma-product</i> <i>– subsidiegerechtigde</i>	<i>Bedrag</i>
Cultuur	
Culturele centra	
De Geist	15.165
Het Behouden Huis	11.530
SSL (subsidie huisvesting)	138.891
Totaal Culturele centra	165.586
Kunst	
Atelier 6	3.753
Atelier 6 (huisvesting)	61.463
Cultureel Jongerenpaspoort	1.786
Drumband Advendo	1.667
Fanfare Apollo	4.870
Fanfare Kunst na Arbeid	6.157
Harmonie Excelsior	6.519
Incidentele aanvragen	5.061
Interkerkelijk Jongerenkoor Columba	1.254
Interkerkelijk koor Soli Deo Gloria	1.253
Langedijker Koor	1.538
Langedijker Oratorium	4.560
Mannenkoor De Lofstem	1.322
Muziek ver. Irene	5.881
Muziekver. Advendo	4.719
Muziekver. Aurora	756
Operette ver. Caecilia	7.262
RK. Zangver. St.Caecilia	1.197
St. Cultuurcompagnie	404
St. Cultuurprijs Regio Alkmaar	682
St. Kooger Kerk	2.316
Toneelver. Het Dorpstoneel	564

Toneelver. Metamorfose	585	
Totaal Kunst	125.569	
Kunsteducatie		
Cool (huisvesting de Binding)	67.635	
Overige (voor MO aanwezig)	86.671	(v.a. 2016 € 140.649)
St. Cool	120.930	(v.a. 2016 € 25.954)
Totaal Kunsteducatie	275.236	
Lokale Media		
Compleet FM	13.984	
Totaal Lokale Media	13.984	
Openbaar bibliotheekwerk		
SOBL (huisvesting De Binding)	169.760	
St. Openbare Bibliotheekvoorzieningen Langedijk	470.208	(v.a.2015 € 387.208)
Totaal Openbaar bibliotheekwerk	639.968	
Oudheidkunde en musea		
De Hollandsche Molen	30	
Gemeentelijke monumenten	35.000	
Historisch Genootschap West-Friesland	56	
Oud Sint Pancras	1.585	
St. BroekerVeiling	100.090	
St. Kleimeer	246	
St. Langedijker Verleden	6.667	
Westflinge	12.619	
Totaal Oudheidkunde en musea	156.293	
Vormings-en ontwikkelingswerk		
Hakkepuf (huisvesting de Binding)	7.298	
Speel-O-theek Hakkepuf	783	
Vrouwenorganisaties	746	
Totaal Vormings-en ontwikkelingswerk	8.827	
Totaal Cultuur	€ 1.385.463	
Interne doorbelasting		
Apparaatskosten		
SSL, beheer Binding	65.389	
Totaal Apparaatskosten	65.389	
Totaal Interne doorbelasting	€ 65.389	
Maatschappelijke Ondersteuning		
Jeugd en Jongeren		
Geref. kerk Jeugdwerk BOL	1.652	

Jeugd- en jongerenparticipatie div	7.918	
Kern8	243.618	
Speeltuinvereniging De Jeugdhoek	496	
Totaal Jeugd en Jongeren	253.684	
Kinderopvang en peuterspeelzaalwerk		
St. Peuterspeelzalen Langedijk	388.480	(v.a. 2016 € 338.480)
Totaal Kinderopvang en peuterspeelzaalwerk	388.480	
Maatschappelijke/sociale dienstverlening		
De Wering	27.000	
Dorpsmeldpunten	23.187	
GGD	80.200	
GGD, Kern8 en Bibliotheek	55.960	
Maatschappelijke dienstverlening overig	10.367	
Plan Nederland	252	
Slachtofferhulp Nederland	6.252	
St. de Wering	192.728	
Terre des Hommes	252	
Totaal Maatschappelijke/sociale dienstverlening	396.198	
Minderhedenzorg		
Anti Discriminatie Bureau	18.796	
St. Wonen Plus Welzijn Langedijk	28.063	
St. Vluchtelingenwerk	38.704	
Totaal Minderhedenzorg	85.563	
Ouderenbeleid		
ANBO afd. Langedijk	1.047	
ANBO St. Pancras	1.730	
Biljart sociëteit N-S	1.377	
Katholieke Bond voor Ouderen	1.027	
Prot.Christ. Ouderenbond	1.015	
Sociëteit BOL	324	
Sociëteit Koedijk	42	
Sociëteit Zuideinde	661	
St. Wonen Plus Welzijn Langedijk	277.187	
Langedijker Petanque Club Les Mille Iles	1.397	
Totaal Ouderenbeleid	285.807	
Sport		
Aangepast Sporten N-K	4.013	
Badmintonvereniging Geestmerambacht	2.161	
Biljartvereniging Sombroek	1.026	
De Reuring	17.875	

De Volharding	927	
DVV	14.950	
Hink Sport LSVV	1.088	
IJclub Sint Pancras	872	
Judo Yamaguchi	5.080	
Lacom '91	6.135	
SASV	259	
Schaakmat	691	
Spirit	4.749	
Sportver. Vrone	36.723	
SSL (sportstimulering)	86.000	
SSL, beheer en exploitatie bin.sportacc + Duikerdel	699.490	
SSL, exploitatie de Bever	146.209	
STG Geestmerambacht	1.272	
Tennisvereniging Langedijk	5.607	
Tennisvereniging Sint Pancras	4.479	
Tennisvereniging TULP	6.799	
Turn Totaal Langedijk	31.502	
Voetbalvereniging BOL	26.686	
Voetbalvereniging DTS	61.956	
Voetbalvereniging LSVV	106.333	
Volleybalvereniging Relay	2.624	
Ros Beijart	117	
Vrije Teugel	93	
Trimclub Sint Pancras	250	
Nog te realiseren bezuiniging	-801	(v.a. 2015 - € 200.801)
Totaal Sport	1.275.165	
Wet Maatschappelijke ondersteuning		
Collectieve preventie GGZ	22.063	
GGZ NHN	7.175	
RCO de Hoofdzaak	6.690	
St. Present Heerhugowaard-Langedijk	5.000	
St. de Praktijk	1.070	
St. De Waaier	20.000	
St. Mantelzorgcentrum	9.678	
Vrijwilligerscentrale	25.000	
Wonen Plus Welzijn	25.022	
Innovatiefonds	9.000	
Totaal Wet Maatschappelijke ondersteuning	130.699	
Totaal Maatschappelijke Ondersteuning	€ 2.815.596	
Milieu en Volksgezondheid		
Gezondheidszorg		
EHBO- verenigingen	663	

Gehandicaptenzorg incidentele aanvragen	1.000
Koningin Wilhelminafonds	75
Ned. Astmafonds	75
Ned. Ver. Blinden en Slechtzienden	50
Project alcoholmatiging jeugd	13.500
Project preventie overgewicht jeugd	1.400
St. Nat. Reumafonds	75
St. Vrienden van Heliomare	249
Totaal Gezondheidszorg	17.087
<i>Totaal Milieu en Volksgezondheid</i>	€ 17.087
Openbare Ruimte	
Recreatieve voorzieningen	
Kinderboerderij De Beestenboel	14.154
Kinderboerderij Jong Leven	4.550
VVV Schiereiland Noord-Holland	5.407
VVV servicepunt in BroekerVeiling	2.972
Wandel 4-daagse Alkmaar	2.528
Totaal Recreatieve voorzieningen	29.610
Verkeersmaatregelen	
3VO afd. Langedijk	192
Commissie verkeersbrigadiers	1.677
St. Verkeersbrigadiers	144
Totaal Verkeersmaatregelen	2.013
Volksfeesten, kermissen, bouwdorp	
5 Oranjeverenigingen (x € 290)	1.450
6 overige verenigingen (x € 114)	684
7 Bewonersverenigingen (x € 136)	952
St. Beddenrace Langedijk	2.250
Taakstellende bezuiniging B 2011	-3.000
Totaal Volksfeesten, kermissen, bouwdorp	2.336
<i>Totaal Openbare Ruimte</i>	€ 33.959
Ruimtelijke Ordening	
Woonruimteverdeling	
Regionaal Platform Woonconsumenten	644
Totaal Woonruimteverdeling	644
<i>Totaal Ruimtelijke Ordening</i>	€ 644
Sociale Voorzieningen	
Wet participatiebudget	
WNK bedrijven	10.000
Totaal Wet participatiebudget	10.000

Totaal Sociale Voorzieningen	€ 10.000
Veiligheid	
Ov. beschermende maatregelen	
Dierenopvang incidentele aanvragen	697
Dierentehuis Alkmaar - Bergen	9.809
St. Dierenambulance Noord-Kennemerland	464
St. Knaagdierenopvang	2.456
Totaal Ov. beschermende maatregelen	13.426
Totaal Veiligheid	€ 13.426
Werkgelegenheid	
Recreatie en toerisme	
St. Toeristische Promotie Langedijk	10.000 (t/m 2014)
Totaal Recreatie en toerisme	10.000
Totaal WG	€ 10.000
Totaal subsidies (excl. GR)	€ 4.351.564

Gemeenschappelijke Regelingen	
Regionaal Historisch Centrum Alkmaar	97.241
GGD Hollands Noorden	806.375
Recreatieschap Geestmerambacht	55.605
WNK bedrijven	1.559.928
Veiligheidsregio	297.000
Totaal GR	€ 2.816.149

Eindtotaal	
Totaal GR	€ 2.816.149
Totaal subsidies	€ 4.351.564
Eindtotaal	€ 7.167.713

Bijlage 2: Voorbeelden eigen kracht initiatieven

Stichting Hart van Oudkarspel (gemeente Langedijk). Per 29 mei 2013 zijn zij eigenaar van het dorps huis/wijksteunpunt het Behouden Huis. Naast ondersteuning van de gemeente en de Provincie Noord-Holland hebben zij via sponsors een substantieel bedrag verworven voor de nodige verbouwing. Het beheer en exploitatie zal met behulp van vrijwilligers plaatsvinden, waarbij de gemeente alleen nog samenwerkingspartner is.

Buurtmarktplaats BUUV (gemeente Haarlem). BUUV is een informeel ruilsysteem dat daadwerkelijk probeert aan te sluiten op de vraag van de bewoner. Via de website kunnen burgers een hulpvraag stellen en/of een hulpaanbod doen. Vraag en aanbod zijn daarnaast fysiek te vinden in buurtontmoetingsplaatsen zoals de bibliotheek of multifunctioneel buurthuis. Individuele vragen worden gebundeld tot een groepsaanbod en bewoners worden in hun eigen kracht ingezet. Vraag en aanbod beperken zich niet alleen tot zorg. Het is bedoeld voor iedereen die iets kan bijdragen en die een dienst wil vragen. (Vergelijkbare initiatieven: *Tijd voor Elkaar* in Utrecht en *Goede Buren Gezocht* in Almere)

HugoHopper (gemeente Heerhugowaard). Om te zorgen dat zoveel mogelijk inwoners zelfredzaam blijven en onafhankelijk zijn van de gunsten van familie en vrienden of een taxi, heeft de gemeente Heerhugowaard het initiatief genomen tot het opzetten van de HugoHopper. Voor de praktische uitvoering hiervan is de Vervoersvereniging Heerhugowaard opgericht. De buurtbus wordt bestuurd door vrijwilligers die zich belangeloos inzetten voor dit project. Gebruikers betalen een lidmaatschap, sponsors dragen bij aan de kosten.

Kunstgrasveldprojecten (gemeente Apeldoorn). Verschillende voetbalverenigingen hebben een beroep gedaan op het gemeentelijke fonds om een kunstgras wedstrijd-/trainingsveld door middel van een renteloze geldlening te financieren. Ook een kunstgrasinvestering, maar dan volledig vanuit de dorpsgemeenschap, gebeurde in Oosterhuizen. Geheel op eigen kracht werd bij een basisschool een fors kunstgras sportveld ter grootte van ruim een half voetbalveld aangelegd. De financiën kwamen vanuit sponsoring door bedrijven en door particuliere bijdragen.

Stichting Terra Bella (gemeente Culemborg). Terra Bella is een werkgroep van bewoners in Culemborg die - in goede harmonie met de gemeente - het beheer van het openbaar groen in de wijk coördineert en uitvoert. Elk jaar wordt er een beheerplan vastgesteld. De bewoners kunnen kiezen wat zij zelf uitvoeren, wat ze door anderen laten uitvoeren en welk deel van het beheer door de gemeente wordt gedaan. Op basis van deze verdeling krijgen de bewoners een evenredig deel van het budget, dat zij naar eigen inzicht mogen uitgeven. De gemeente blijft

eindverantwoordelijk en voert elk jaar een controle (schouw) uit, samen met bewoners.

Ouderen centrum de Zilverberk (Gemeente Breda). Wegens bezuinigingen wilde Gemeente Breda het welzijnsgebouw sluiten, maar de hoofdgebruiker van het pand heeft Stichting de Zilverberk opgericht om de recreatie- en ontmoetingsruimte te behouden. Aan leden werd om een vrijwillige bijdrage gevraagd, fondsen en sponsors zijn gezocht en obligaties zijn uitgegeven. Nu is de stichting eigenaar van het pand

De Nieuwe Jutter (gemeente Utrecht). Het buurthuis is in beheer van vrijwilligers en bewonersorganisaties. Woningbouwcorporaties helpen het buurthuis ook financieel levensvatbaar te maken door per huurwoning in de wijk een bedrag te vragen. Woningcorporatie Bo-ex heeft het pand van de gemeente gekocht en verhuurt het aan Stichting De Nieuwe Jutter.

Bijlage 3: Overzicht accommodaties en bezetting

Accommodatie	Bezetting & leegstand (conform opgave gemeente)*	Opmerkingen
6305500 - Kinderboerderij De Beestenboel	bezet 100% / leegstand nee	De gebruikerskosten van de kinderboerderij zijn ondergebracht in een stichting
6304501 - Onderhoud gemeentelijke woningen	50 % bezet / leegstand 50 %	De wens vanuit de Gemeente is om deze woningen te verkopen
5306106 - Jeugdhuis Sint Pancras / Kern 8	8 uur per week bezet, verder leegstand	
5305701 - Klokken en uurwerken	nvt	
5300102 - Molenkade/De Mossel	100 % bezet	
5300101 - Gemeentehuis	100 % bezet	
Kinderboerderij Jong Leven	bezet 100% / leegstand nee	
Volkstuinvereniging Langedijk	bezet 100% / leegstand nee	Betreft alleen eigendom van grond
Clubhuizen/accommodaties sportverenigingen		Voetbalveld is 7140 m2, tennisbaan 184m2
LSVV –Voetbalclub, N- Scharwoude	bezet 100% / leegstand nee	Grond is voor 80% in bezit van Katholieke kerk.
DTS – Oudkarspel	bezet 100% / leegstand nee	
CSV BOL – BOL	bezet 100% / leegstand nee	
SV Vrone – St Pancras	bezet 100% / leegstand nee	
Lacom – handbal – Zuid- Scharwoude	bezet 100% / leegstand nee	
TC Langedijk – Zuid-Scharwoude	bezet 100% / leegstand nee	
TC Tulp –Oudkarspel	bezet 100% / leegstand nee	
De Kleydrivers fietscross – Z-Scharwoude	bezet 100% / leegstand nee	
Ijsclub St. Pancras – Sint Pancras	bezet 100% / leegstand nee	
Tafeltennisgebouw Spirit – Oeverzegge, Oudkarspel	bezet 100% / leegstand nee	
Schietsportgebouw Schietsport Langedijk – Oudkarspel	bezet 100% / leegstand nee	

Accommodatie	Bezetting & leegstand (conform opgave gemeente)*	Opmerkingen
Sporthallen en zwembad		
Buitenzwembad De Bever (Kastanjelaan, Sint Pancras)	Donderdag 26 april tot en met zondag 9 september 2013 geopend verder leegstand	Het zwembad is eigendom van de stichting, zij ontvangen een exploitatiesubsidie
Zwembad Duikerdel	bezet 100% / leegstand nee	
5305610 - Sporthal De Oostwal	zie overzicht SSL	SSL huurt en exploiteert- kosten dagelijks onderhoud zijn voor stichting. De kosten voor groot onderhoud zijn voor Gemeente Langedijk.
5305609 - Sporthal Geestmerambacht	zie overzicht SSL	SSL beheert en exploiteert deze accommodatie; gebruikerskosten bij stichting. Zij betalen huur aan Gemeente.
Scholen		
5305912 - RKBS De Koolvlet, Keppelsloot 8	Bezetting 100% (muv schoolvakanties en de wo middag) leegstand nee	De gemeente verwacht binnenkort bij meerdere basisscholen verder toenemende leegstand ivm teruglopende leerlingenaantallen. Dit geldt ook voor de kinderopvang.
5305911 - RKBS Paus Johannes, Sperwer 1-5	Bezetting 100% (muv schoolvakanties en de wo middag) leegstand nee	
5305910 - PCBS Het Baken, Bovenweg 68	Bezetting 100% (muv schoolvakanties en de wo middag) leegstand nee	
5305909 - RKBS De Duizend Eilanden West en Oost	Bezetting 100 % (muv schoolvakanties en wo middag) leegstand ja	
5305908 - RKBS Maria, Tulpenstraat 2	Bezetting 60 % (muv schoolvakanties en wo middag) leegstand ja	
5305907 - RKBS Sint Maarten, Voorburggracht 425	Bezetting 90 % (muv schoolvakanties en wo middag) leegstand ja	
5305906 - CBS JD van Arkel, Museumweg 1	Bezetting 100% (muv schoolvakanties en de wo middag) leegstand nee	
5305905 - OBS De Steltloper, Pluvier 2	Bezetting 60 % (muv schoolvakanties en wo middag) leegstand ja	
5305904 - OBS De Wijde Veert, Platte Ven 44	Bezetting 95 % (muv schoolvakanties en wo middag) leegstand ja	
5305903 - OBS De Phoenix, Keppelsloot 6	Bezetting 100% (muv schoolvakanties en de wo middag) leegstand nee	
5305902 - OBS De Barnewiel, L. Bogtmanstraat 7	Bezetting 60 % (muv schoolvakanties en wo middag) leegstand ja	

Accommodatie	Bezetting & leegstand (conform opgave gemeente)*	Opmerkingen
Buitenschoolse opvang en peuterspeelzalen		
5305810 - BSO De Hasselbraam, Kastanjelaan 4 (KDV Spikkeltje, KDV Smeerkees)	bezettingsgraad = 75 %	
5305808 - BSO De Bonte Baai, Dorpsstraat 850	bezettingsgraad = 50 %	
5305807 - KDV De Pettevlet, Platte Ven 44a (Het Palet)	bezettingsgraad = 80 %	
5305806 - KDV De Stampertjes, Kastanjelaan 2A (BSO Torenkamer)	bezettingsgraad = 90 %	
5305805 - KDV Tierlantijn, Zandsloot 14 (BSO Kullebaar BOL (Mayerslot))	bezettingsgraad = 60 %	eigendom gemeente
BSO Ziezo Platte Ven 42a Noord-Scharwoude (het Palet)	bezettingsgraad = 70 %	eigendom gemeente
5305804 - PSZ Pinokkio, L. Bogtmanstraat 3	op alle werkdagen alleen de morgen en 12 weken schoolvakantie	
5305803 - PSZ De Ukkenhut, Kastanjelaan 2B	de werkdagen de morgen en ma di en do middag en 12 weken schoolvakantie	ollekekboleke-pippeloentje-ukkenhut - pinokkio-geïntegreerd beheer.
5305802 - PSZ Pippeloentje, Platte Ven 44C (Het Palet)	twee lokalen de werkdagen alleen de morgen en 12 weken schoolvakantie	
5305801 - PSZ Olleke Bolleke, Zandsloot 16	lokaal 1: de werkdagen de morgen, lokaal 2: ,ma, wo, do, en vr morgen, di middag en 12 weken schoolvakantie	Peuterspeelzaal-
Gymlokalen bij scholen		
5305608 - Gymnastieklokaal Dr. Wilminkstraat		Dit zaaltje hoort bij Geesterambacht.
5305607 - Gymnastieklokaal OW complex		SSL huurt deze accommodaties van de Gemeente,
5305606 - Gymnastieklokaal Sperwer (St. Pancras)		
5305605 - Gymnastieklokaal Schoolstraat (Duizend eilanden – N- Scharwoude)		
5305604 - Gymnastieklokaal Platte Ven (Wijde Veert – N-Scharwoude)		
5305603 - Gymnastieklokaal Tulpenstraat (Mariaschool – N- Scharwoude)		Wordt gesloten in sept 2013
5305602 - Gymnastieklokaal L. Bogtmanstraat (Barnewiel – Oudkarspel)		
Wezijn- en culturele accommodaties		
5306105 - WSP Binnenmikke (Wijkcentrum/CJG Binnenmikke)	kantoorruimtes 95% bezet, 5 % leegstand, recreatieruimte 40 % bezet, 60 % leegstand	De Gemeente huurt van woningcorporatie Vestia en verhuurt onder. Het advies is om huur bij externen te vermijden vanwege de ruime eigen vastgoedportefeuille.
6305101 - De Overbrugging Dr. Wilminkstraat	Bezetting 100 % / leegstand nee	
Nieuwe Wijkcentrum Dr. Wilminkstraat		

Accommodatie	Bezetting & leegstand (conform opgave gemeente)*	Opmerkingen
5305704 - Het Behouden Huis	Bezetting 75 % / leegstand ja	Het plan is om dit dorps huis te verzelfstandigen.
5300400 - De Binding	Bezetting kantoorruimtes 90 % / leegstand 10 % Theaterzaal 10 % bezet / leegstand 90 %	Het beheer en exploitatie wordt nu door SSL uitgevoerd. Vanaf komend seizoen neemt de Gemeente dit weer over. De theaterzaal wordt niet tot nauwelijks gebruikt.
5305703 - Vm. gemeentehuis Sint Pancras	Bezetting museum 100 % / leegstand nee Trouwzaal 26 uur per jaar, verder leegstand	Het museum heeft een vaste exploitant (aangeduid als 100% bezetting). Er wordt geadviseerd de bezetting nader in kaart te brengen.
5305705 - Museum Broeker Veiling	Openingstijden in april t/m oktober Dinsdag t/m zondag...10.00 - 17.00 uur (Tevens open op tweede paasdag en tweede pinksterdag) In juli en augustus ook op maandag Openingstijden in november t/m maart Woensdag t/m zaterdag...10.00 - 17.00 uur Gesloten Koninginnedag 30 april en van maandag 23 december 2013 t/m woensdag 1 januari 2014.	Museum staat op houten palen boven water, hoge onderhoudskosten (monument). Beheer door monumentenvereniging. Ook hier wordt geadviseerd de bezetting nader in kaart te brengen.
5305702 - Oudheidkamer Oudkarspel	Bezetting museum 100 % / leegstand nee Trouwzaal 30 uur per jaar, verder leegstand	Ook hier wordt geadviseerd de bezetting nader in kaart te brengen

Noot bij bezetting:

* Het redelijkerwijze zo veel mogelijk verhogen van de bezettingsgraad loont bij het verlagen van kosten en het verhogen van opbrengsten (e.e.a. nader toegelicht in het rapport).